

ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๐

แปล โดยพยัญชนะ

๑. สตุถา ตสฺส (อุปาสกสฺส) กถํ สุตฺวา อตุล ปฺปฺราถนโต ปฏฺจาย อาจิตฺตณฺเณเวตํ
ตุณฺหิฏฺฏตมฺปิ พุทฺถกถํปิ มนุทกถํปิ ครทฺหนฺติเยว เอกนฺตํ ครทิตฺตพฺโพเยว ทิ ปสฺสิตฺตพฺโพเยว
วา นตฺถิ ราชานํปิ เอกจฺเจ นินฺทนฺติ เอกจฺเจ ปสฺสฺสนฺติ มหาปจฺวิมฺปิ จนฺทิมสฺสุริเยปิ
อากาสาทโยปิ จตฺตปฺปฺริสมชฺชเณ นิสฺสิตฺตฺวา ฌมฺมํ กถเณตํ สมนฺมาสมฺพุทฺธํปิ เอกจฺเจ นินฺทนฺติ
เอกจฺเจ ปสฺสฺสนฺติ อนุทฺทพาลนํ ทิ นินฺทา วา ปสฺสฺสา วา อปฺปฺมาถนํ ปณฺตฺติเตน ปน เมธาวินา
นินฺทิตฺโต นินฺทิตฺโต นาม ปสฺสฺสิตฺโต ปสฺสฺสิตฺโต นาม โทตฺติติ วตฺวา อีมา คากา อภาสิ

ไปราณเมตํ อตุล	เนตํ อชฺชตนามิว
นินฺทนฺติ ตฺถนฺทิมาสินํ	นินฺทนฺติ พุทฺถกถนินํ
มิตฺถากถนํปิ นินฺทนฺติ	นตฺถิ โลเก อนินฺทิตฺโต
น จาทู น จ ภวิสฺสติ	น เจตฺรทิ วิชฺชติ
เอกนฺตํ นินฺทิตฺโต โปโส	เอกนฺตํ วา ปสฺสฺสิตฺโต
ยญฺเจ วิญญู ปสฺสฺสนฺติ	อนฺวิจฺจ สุเว สุเว
อจฺฉิตฺตพฺพตฺตํ เมธาวิ	ปญฺญาสึลลสมาหิตํ
นิกฺขํ ชมฺโพนทสฺเสว	โก ตํ นินฺทิตฺตุมฺรทิตฺ
เทวาปิ นํ ปสฺสฺสนฺติ	พฺรหฺมณํปิ ปสฺสฺสิตฺตํ ๕

(ฌมฺมปทฏฺฐกถาย จญฺโฐ ภาโค/หน้า ๑๘๖)

แปล โดยอรรถ

๒. ตตถ ไปราณเมตนฺติ ปฺราณกํ เอตํ ๑ อตุลาติ ตํ อุปาสกํ อาลปติ ๑ เนตํ
 อชฺชตนามิวาทิ อิทํ นินฺทหนํ วา ปลฺสสนํ วา อชฺชตฺนํ อชฺชนา อุปฺปนฺนํ วยิ น โหติ ๑
 ตฺณฺหิมาสิณฺนํปิ ทิ กิ เอโส มฺโค วยิ พฺริโร วยิ กิณฺจิ อชานฺนฺโต วยิ ตฺณฺหิ ทฺตฺวา
 นิสินฺโนติ นินฺทหนฺติ พหฺวภาณินฺนํปิ กิ เอส วาตาหตตาลปณฺณํ วยิ กฏฺกฏายติ อิมสฺส
 กถาย ปริยฺนฺโตเยว นตฺถิตฺติ นินฺทหนฺติ มิตภาณินฺนํปิ กิ เอส สุวณฺณทริณฺณํ วยิ อตฺตโน
 วณฺณํ มณฺญมาโน เอกํ วา เทว วา วตฺวา ตฺณฺหิ โหติติ นินฺทหนฺติ เอวํ สพฺพกถาปิ อิมสฺมี
 โลเก อนินฺหิตฺโต นาม นตฺถิตฺติ อตฺถโ ๑ น จาหฺนฺติ อติเตปิ นาโหสิ อนาคเตปิ น
 ภวิสฺสติ ๑ ยญฺเจ วิญญฺติ พาลานํ นินฺทา วา ปลฺสสา วา อปฺปมาณํ ยํ ปน ปณฺติตา
 ทิวเส ทิวเส อนฺวิจฺจ นินฺทาการณํ วา ปลฺสสาการณํ วา ชานิตฺวา (ปลฺสสนฺติ) อจฺฉิทฺทาย
 วา ลิกฺขาย อจฺฉิทฺทาย วา ชีวิตฺวตฺตติยา สมนฺนาคตฺตฺตา อจฺฉิทฺทวตฺตตี ธรรมฺมชฺชปฺนญฺญา
 สมนฺนาคตฺตฺตา เมธาวิ โลเกยฺโลกุตฺตรปฺนญฺญา เจว จตฺตฺปาริสฺสุทฺธิสฺสเณ จ สมนฺนาคตฺตฺตา
 ปณฺญาสิลสฺมาหิตํ ปลฺสสนฺติ ตํ สุวณฺณโหสิวริทิตํ ฆฏฺฏนฺนชฺชนฺกขมํ ชมฺพุนฺนทฺนิกฺขํ
 วยิ โโก นินฺหิตฺตฺมรทฺตีติ อตฺถโ ๑ เทวาปีติ เทวาปิ ปณฺทิตฺตฺมฺนุสฺสาปิ ตํ ภิกฺขุํ อฏฺฏาย
 โถเมนฺติ ปลฺสสนฺติ ๑ พุทฺทมฺนาปีติ น เกวล์ เทวมนุสฺสา ทสฺสทสฺสจกฺกวาเพ มหาพุทฺธเมหิปี
 เอส ปลฺสสิโตเยวาทิ อตฺถโ ๑ (ธรรมปทฺฐกถาย ฃฎฺฎโ ภาโค/หน้า ๑๘๖ - ๑๘๗)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงกับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.พระศาสดา ทรงสดับแล้ว ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าว ของอุบาสกนั้น ตรัสแล้วว่า
 ดูก่อนอตุลละ อ.อันนินทาหรือ หรือว่า อ.อันสรรเสริญนั้น อันชน ท. ประพฤติแล้วนั้นเทียว จำเดิม
 แต่กาลมีในก่อน, อ.ชน ท. ย่อมตำหนินั้นเทียว แม้ซึ่งบุคคลผู้เป็นผู้หนึ่ง เป็นแล้ว แม้ซึ่งบุคคลผู้มี
 วาจาเป็นเครื่องกล่าวมาก แม้ซึ่งบุคคลผู้มิวาจาเป็นเครื่องกล่าวน้อย, ด้วยว่า อ.บุคคลผู้อันบุคคล
 พึงตำหนิโดยส่วนเดียวนั้นเทียวหรือ หรือว่า อ.บุคคลผู้อันบุคคลพึงสรรเสริญโดยส่วนเดียวนั้นเทียว
 ย่อมไม่มี, อ.ชน ท. บางพวก ย่อมนินทา แม้ซึ่งพระราชา ท. อ.ชน ท. บางพวก ย่อมสรรเสริญ แม้
 ซึ่งพระราชา ท. อ.ชน ท. บางพวก ย่อมนินทา แม้ซึ่งแผ่นดินใหญ่, อ.ชน ท. บางพวก ย่อมสรร
 เสริญ แม้ซึ่งแผ่นดินใหญ่ อ.ชน ท. บางพวก ย่อมนินทา แม้ซึ่งพระจันทร์และพระอาทิตย์ ท. อ.
 ชน ท. บางพวก ย่อมสรรเสริญ แม้ซึ่งพระจันทร์และพระอาทิตย์ ท., อ.ชน ท. บางพวก ย่อม
 นินทา แม้ซึ่งธาตุ ท. มีอากาศเป็นต้น อ.ชน ท. บางพวก ย่อมสรรเสริญ แม้ซึ่งธาตุ ท. มีอากาศ
 เป็นต้น, อ.ชน ท. บางพวก ย่อมนินทา แม้ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ประทับนั่งตรัสอยู่ซึ่งธรรม
 ในท่ามกลางแห่งบริษัทสี่ อ.ชน ท. บางพวก ย่อมสรรเสริญ แม้ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ประทับ
 นั่งตรัสอยู่ซึ่งธรรมในท่ามกลางแห่งบริษัทสี่, จริ่งอยู่ อ.การนินทาหรือ หรือว่า อ.การสรรเสริญ
 แห่งบุคคลผู้ทั้งบอดทั้งเขลา ท. เป็นประมาณ หามิได้ ย่อมเป็น, ส่วนว่า อ.บุคคลผู้อันบุคคลผู้มี
 ปัญญาเป็นเครื่องกำจัดผู้เป็นบัณฑิตนินทาแล้ว ชื่อว่าเป็นผู้อันท่านนินทาแล้ว ย่อมเป็น, อ.บุคคล
 ผู้อันบุคคลผู้มีปัญญาเป็นเครื่องกำจัดผู้เป็นบัณฑิตสรรเสริญแล้ว ชื่อว่าเป็นผู้อันท่านสรรเสริญแล้ว
 ย่อมเป็น ดังนี้ ได้ตรัสแล้ว ซึ่งพระคาถา ท. เหล่านี้ว่า

ดูก่อนอตุลละ อ.อันนินทาหรือ หรือว่า อ.อันสรรเสริญ
 นั้น เป็นของเก่า ย่อมเป็น, อ.อันนินทาหรือ หรือว่า
 อ.อันสรรเสริญนั้น เป็นเพียงดังมีในวันนี้ ย่อมเป็น
 หามิได้, อ.ชน ท. ย่อมนินทา แม้ซึ่งบุคคลผู้หนึ่ง,

อ.ชน ท. ย่อมนินทา แม่ซึ่งบุคคลผู้มีอันพุดมากเป็นปกติ,
 อ.ชน ท. ย่อมนินทา แม่ซึ่งบุคคลผู้มีอันพุดพอประมาณ
 เป็นปกติ อ.บุคคลผู้อันบุคคลไม่นินทาแล้ว ย่อมไม่มี
 ในโลก, อ.สัตว์อันบุคคลพึงพอกเลี้ยง ผู้อันบุคคลนินทา
 แล้ว โดยส่วนตัวหรือ หรือว่า ผู้อันบุคคลสรรเสริญแล้ว
 โดยส่วนตัว ไม่ได้มีแล้วด้วย จักไม่มีด้วย ย่อมไม่มี ใน
 บัดนี้ด้วย,หากว่า อ.บุคคลผู้รู้แจ้ง ท. พิจารณาแล้ว ในวัน
 ในวัน ย่อมสรรเสริญ ซึ่งบุคคลใด ผู้มีความประพฤติไม่
 ซาตสหาย ผู้มีปัญญาเป็นเครื่องกำจัด ผู้ตั้งมั่นแล้วในปัญญา
 และศีล ไชรั, อ.ใคร ย่อมควร เพื่ออันนินทา ซึ่งบุคคลนั้น
 ผู้เพียงดั่งแห่งทองชมพูท, แม่ อ.เทวดาและมนุษย์ ท. ย่อม
 สรรเสริญ ซึ่งภิกษุหนึ่ง, อ.ภิกษุหนึ่ง แม้อันพรหม สรรเสริญ
 แล้ว ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า **ไปราณเมต** ความว่า การนินทาหรือการสรรเสริญนั้น
 เป็นของเก่า ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเรียกอุบาลาสนั้นว่า อตุละ ฯ บทพระคาถาว่า **เนต**
อชฺชตนามิว เป็นต้น ความว่า การนินทาหรือการสรรเสริญนี้ เป็นเหมือนมีในวันนี้ คือ เกิดขึ้น
 ในกาลนี้ ทามิได้ ฯ อธิบายว่า จริงอยู่ คนทั้งหลาย ย่อมนินทาคนที่หนึ่งนึ่งว่า ทำไม คนนั้น
 จึงนึ่งนึ่งเหมือนคนไข้ เหมือนคนหูหนวก เหมือนคนไม่รู้อะไร ดังนี้บ้าง ย่อมนินทาคนพุดมากกว่า
 ทำไม คนนั้น จึงประพุดเสียง กฏะกฏะ เหมือนกับใบตาลถูกลมพัด คำพุดของคนนี้ ไม่มีที่สิ้น
 สุดเสียเลย ดังนี้บ้าง ย่อมนินทาผู้พุดพอประมาณว่า ทำไม คนนั้น จึงสำคัญคำพุดของตนเหมือน
 ทองคำและเงิน พุดคำสองคำแล้วนึ่งเสีย ดังนี้บ้าง ธรรมดาว่าคนที่ไม่ถูกนินทา แม้โดยประการ
 ทั้งปวง ย่อมไม่มีในโลกนี้ ด้วยประการฉะนี้ ฯ บทว่า **น จาหุ** เป็นต้น ได้แก่ มิได้มีแล้วแม้ใน
 อดีต ทั้งจักไม่ในอนาคต ฯ สองบทว่า **ยญเจ วิญญู** เป็นต้น ความว่า การนินทาหรือการ
 สรรเสริญ ของพวกชนพาลไม่เป็นประมาณ ส่วนบัณฑิตทั้งหลาย ใคร่ครวญแล้วทุก ๆ วัน คือ

ทราบเหตุแห่งการนินทาหรือเหตุแห่งการสรรเสริญแล้ว ย่อมสรรเสริญบุคคลใด ผู้ซึ่งมีความ
 ประพฤติไม่ขาดสาย เพราะความเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยสิกขาอันไม่บกพร่อง หรือด้วยความเป็นไป
 แห่งชีวิตอันไม่บกพร่อง ผู้ซึ่งว่ามีปัญญาเป็นเครื่องกำจัด เพราะความเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยปัญญา
 อันรุ่งเรืองในธรรม ผู้ซึ่งว่าตั้งมั่นแล้วในปัญญาและศีล เพราะความเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยปัญญา
 อันเป็นโลกียะและโลกุตระ และด้วยปาริสุทธิศีล ๔ ใครเล่า ย่อมสมควรที่จะนินทาบุคคลนั้น
 ผู้เปรียบดังแห่งทองชมพูหุ อັນวันจากโทษแห่งทองคำ อันควรเพื่อจะบูชาและชด ๖ บทว่า
เทวาปี เป็นต้น ได้แก่ เทวดาก็ดี มนุษย์ผู้เป็นบัณฑิตก็ดี ย่อมลุกขึ้นชมเชย ชื่อว่า ย่อมสรรเสริญ
 ภิกษุ นั้น ๖ บทว่า **พुरुหมุนาปี** ความว่า มิใช่แต่เทวดาและมนุษย์อย่างเดียว (ที่สรรเสริญ)
 แม้ทำวมหาพรหมทั้งหลายใน همینจักรวาล ก็สรรเสริญภิกษุ นั้นเหมือนกัน ๖